

*Toimintakertomus
ja tilinpäätös
2017*

Kotipaikka Helsinki
Y-tunnus 0486406-8
PricewaterhouseCoopers Oy

Sisällys

Toimintakertomus	3
Konsernitilinpäätös	6
Konsernituloslaskelma	6
Konsernitase	7
Konsernin rahoituslaskelma	8
Emoyhtiön tilinpäätös	9
Emoyhtiön tuloslaskelma	9
Emoyhtiön tase	10
Emoyhtiön rahoituslaskelma	11
Liitetiedot	12
Allekirjoitukset ja tilinpäätösmerkintä	20
Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista	20
Tilintarkastuskertomus	22

Toimintakertomus

tilikaudelta 1.7.2016–30.6.2017

Tilikauden toiminta

Päättäneellä tilikaudella PwC Suomen muodostivat vuonna 1954 perustettu PricewaterhouseCoopers Oy sekä emoyhtiön 100-prosenttisesti omistamat tytäryhtiöt PwC Strategy& (Finland) OY ja liiketoimintaa harjoittamaton PwC Services Oy. Lisäksi emoyhtiöllä on osakkuusyhtiö PwC Julkistarkastus Oy.

PwC Suomen palvelut kattavat liikkeenjohdon konsultoinnin ja yritysjärjestelypalvelut, veroneuvonnan ja lakipalvelut sekä tilintarkastuksen ja muut varmennuspalvelut. Olemme osa globaalisti toimivaa PwC-ketjua, jonka kautta palvelemme asiakkaita 158 maassa yli 236 000 asiantuntijan voimin.

Taloudellinen asema, tuloskehitys ja investoinnit

PwC Suomen päättynyt tilikausi oli erittäin vahva. Liikevaihto kasvoi edellisestä tilikaudesta 8,7 %, 135,2 miljoonaan euroon. Tästä emoyhtiön osuus oli 133 m€.

Liikevaihto ja kannattavuus paranivat kaikilla liiketoiminta-alueilla. Suurimman liiketoiminta-alueen, tilintarkastus- ja muut varmennuspalvelut, liikevaihto kasvoi 9 %, veroneuvonnan ja lakipalveluiden liikevaihdon kasvaessa 2 % ja liikkeenjohdon konsultoinnin ja yritysjärjestelypalveluiden liikevaihdon kasvaessa 15 % edellisvuodesta.

Tilikauden keskimääräinen henkilöstömäärä kasvoi 8,0 % 990 henkilöön ja henkilöstökulut tulospalkkioineen 7,8 % 83,3 miljoonaan euroon.

Liikevoitto päättäneeltä tilikaudelta oli 12,1 milj. euroa (12,2) eli 9,0 % liikevaihdosta (9,8). Omavaraisuusaste oli 36,8 % (38,4) ja oman pääoman tuotto 54,1 % (48,3). Rahoitustilanne pysyi hyvänä koko tilikauden ajan. PwC Suomella ei ole korollista velkaa.

PwC Suomen emoyhtiö PricewaterhouseCoopers Oy rekisteröitiin uuden tilintarkastuslain myötä tilintarkastusyhteisöksi maaliskuussa 2016. Yhtiö säilytti ykkösasemansa Helsingin pörssissä (NASDAQ OMX Helsingissä) päälistattujen suomalaisten yritysten tilintarkastajana 38 %:n osuudella.

Tilikauden investoinnit aineellisiin ja ai-

Tunnusluvut

	2017	2016	2015
Liikevaihto	135 234 977	124 431 125	109 646 518
Liikevoitto	12 119 817	12 195 515	3 708 873
Omavaraisuus-aste	36,8 %	38,4 %	35,0 %
Oman pääoman tuotto	54,1 %	48,3 %	16,2 %

neettomiin hyödykkeisiin olivat 0,9 milj. euroa (0,7). Pääosa investoinneista kohdistui kalustoon ja laitteisiin.

Tunnusluvut tilikausilta 2017 ja 2016 sisältävät PwC Suomi konsernin, tilikaudelta 2015 pelkän emoyhtiön. Tunnusluvut eivät ole vertailukelpoisia, koska tilikausilta 2017 ja 2016 jaetaan työpanososinkoa, mikä vaikuttaa mm. henkilöstökuluihin ja liikevoittoon.

Yhtiörakenne ja sen muutokset

Päättäneellä tilikaudella emoyhtiö PricewaterhouseCoopers Oy:n lisäksi konserniin kuuluivat liikkeenjohdon konsultointiyhtiö PwC Strategy& (Finland) OY sekä liiketoimintaa harjoittamaton tytäryhtiö PwC Services Oy. Tytäryhtiöt sulautuivat emoyhtiön tilikauden viimeisenä päivänä. Lisäksi emoyhtiöllä on osakkuusyhtiö PwC Julkistarkastus Oy.

PwC Suomella on Helsingin lisäksi toimisto yhdeksällätoista paikkakunnalla: Hämeenlinnassa, Iisalmessa, Jyväskylässä, Kouvolassa, Kuopiossa, Lahdessa, Lappeenrannassa, Maarianhaminassa, Mikkelissä, Oulussa, Porissa, Raahessa, Rovaniemellä, Savonlinnassa, Seinäjoella, Tampereella, Turussa, Vaasassa ja Varikaudessa.

Henkilöstö ja osaamisen kehittäminen

Asiantuntijaorganisaationa henkilöstön osaaminen, motivaatio ja hyvinvointi ovat keskeisiä menestystekijöitä yhtiöllemme. Päättynyt tilikausi oli uuden nelivuotisen

strategiakauden ensimmäinen. Yksi strategisista tavoitteistamme on olla paras työpaikka asiantuntijoillemme. Strategian mukaisesti panostimme voimakkaasti henkilöstön ammatillisen osaamisen kehittämiseen, esimiesvalmennukseen ja työhyvinvoinnin kehittämiseen.

Päättäneellä tilikaudella osallistuimme ensimmäistä kertaa Great Place to Work -tutkimukseen ja saavutimme ainoana suurtyönantajana Great Place to Work -sertifikaatin tunnustuksena eri henkilöstöryhmien tasavertaisesta kohtelusta ja laaja-alaisesta panostuksesta työhyvinvointiin.

Kartoitamme henkilöstön tyytyväisyyttä myös kuukausittaisilla kyselyillä sekä vuosittain globaalisti PwC-ketjussa toteuttavalla henkilöstötutkimuksella. Päättäneellä tilikaudella ketjun mittariston mukainen People Engagement Index oli 73 % (79 %).

Koko vakinainen henkilöstö kuuluu yhtiö- ja yksilötason tavoitteisiin sidotun palkitsemisjärjestelmän piiriin. Vuosittain jaettavan tulospalkkion määrästä ja jakoperusteista päättää yhtiön johto.

Henkilöstön kokonaismäärä konsernissa kasvoi edellisvuodesta 6,5 % ja oli tilikauden päättyessä 994 henkilöä (933). Tilikauden keskimääräinen henkilöstön määrä oli 990 (916). Osa-aikaisesti työkenteleviä oli henkilöstön määrästä 9,7 % (6,9). Henkilöstön keski-ikä tilikauden päättyessä 36,1 vuotta (36,1). Keskimää-

Henkilöstö

	2017	2016	2015
Henkilöstön lukumäärä tilikauden lopussa	994	933	833
Henkilöstön lukumäärä keskimäärin tilikaudella	990	916	830
Keski-ikä tilikauden päättyessä	36,1	36,1	36,7
Keskimääräinen palveluksessa oloaika vuosina	6,5	6,6	7,1
Miesten osuus henkilöstöstä	45,3 %	44,9 %	44,9 %
Naisten osuus henkilöstöstä	54,7 %	55,1 %	55,1 %

räinen palveluksessa oloaika oli 6,5 vuotta (6,6). Henkilöstöstä 55 % (55) oli naisia ja 45% (45) miehiä.

Henkilöstön määrstä tilikauden lopussa oli tilintarkastus- ja muissa varmennuspalveluissa 56,8 % (56,1), veroneuvonnassa ja lakipalveluissa 18,7 % (19,3), liikkeenjohdon konsultoinnissa ja yritysjärjestelypalveluissa 15,9 % (16,3) sekä sisäisissä palveluissa ja tukitoiminnoissa 8,6 % (8,4).

Tunnusluvut tilikaudelta 2017 ja 2016 sisältävät PwC Suomi konsernin, tilikaudelta 2015 pelkän emoyhtiön.

Yhtiön hallinto

Yhtiöjärjestyksen mukaisesti yhtiökokous valitsee vuosittain hallituksen, johon kuuluu vähintään viisi ja enintään yhdeksän varsinaista jäsentä. 23.11.2016 asti hallituksessa toimivat Ylva Eriksson, Markku Katajisto, Jaakko Kilpeläinen, Juha Laitinen, Pekka Loikkanen (pj) ja Timo Takalo.

Varsinaisessa yhtiökokouksessa 23.11.2016 hallituksen jäseniksi valittiin Ylva Eriksson, Markku Katajisto, Jaakko Kilpeläinen, Markku Hakkarainen, Pekka Loikkanen ja Timo Takalo. Yhtiökokous valitsi hallituksen puheenjohtajaksi KHT Pekka Loikkasen.

Ylimääräisessä yhtiökokouksessa 10.5.2017 valittiin hallitukseen Martti Virolainen veroneuvonnan ja lakipalveluiden liiketoimintajohtajaksi siirtyvän Markku Hakkaraisen tilalle.

Tilintarkastajana koko tilikauden on toiminut tilintarkastusyhteisö Revico Grant Thornton Oy. Päävastuullisena tilintarkastajana on toiminut KHT Joakim Rehn.

Yhtiön toimitusjohtajana toista kauttaan toimi KHT Mikko Nieminen.

Osakkaat ja osakepääoman muutokset

PricewaterhouseCoopers Oy:n osakkeiden kokonaismäärä 30.6.2017 oli 37 160 osaketta, jotka olivat yhtiön 46 osakkaan hallussa. Osakemäärä muodostuu kahdesta osakelajista ja osakkeiden lunastus- ja suostumuslauseke on kirjattu yhtiöjärjestykseen.

Varsinainen yhtiökokous valtuutti 23.11.2016 hallituksen päättämään enintään 10 000 A-osakkeen suunnatusta osakeannista. Valtuutuksen nojalla on 30.6.2017 mennessä annettu yhteensä 3 600 A-osaketta.

Tilikauden aikana toteutettiin yksi A-osakkeiden osakeanti. A-osakkeiden osakemäärää korotettiin antamalla 3 600 A-osaketta, joista 2 800 kappaletta suunnattiin uusmerkintänä 1.7.2016 alkaen valituille uusille osakkaille. Loput 800 A-osaketta suunnattiin uusmerkintänä niille osakkaille, jotka lisäsivät omistustaan mapping-luokituksensa mukaiseksi. A-osakkeen hinta oli varsinaisen yhtiökokouksen 23.11.2016 vahvistama käypä hinta, 315 euroa/osake.

Varsinainen yhtiökokous valtuutti 23.11.2016 hallituksen päättämään enintään 10 000 oman A-osakkeen hankkimisesta muutoin kuin osakkeenomistajien omistusten suhteessa. Valtuutus on voimassa seuraavaan varsinaiseen yhtiökokoukseen saakka, joka pidetään viimeistään 31.12.2017, ja koskee niiden osakkeenomistajien osakkeita, jotka valtuutuksen voimassa ollessa luopuvat työskentelystä yhtiössä tai siirtyvät pois Equity Partner -luokasta tai joiden osakkeenomistus ylittää vuosittain vahvistetun mapping-luokituksen mukaisen enimmäisomistuksen. Tämän valtuutuksen perusteella hankittiin tilikaudella yhteensä 6 100 A-osaketta. Kaikki yhtiön hallussa olleet osakkeet on mitätöity 30.6.2017 mennessä.

Ylimääräinen yhtiökokous päätti 10.5.2017 toteuttaa suunnatun osakeannin, jossa jokaiselle osakkaalle annetaan kymmenen (10) uutta B-osaketta. Osakeannissa päätettiin antaa yhteensä enintään 460 kappaletta uusia B-osakkeita. Päätöksen nojalla on 30.6.2017 mennessä annettu yhteensä 460 B-osaketta.

Riskienhallinta

Yhtiön liiketoiminnan merkittävimmät riskit ovat toimialalle tyypillisiä ja liittyvät ammattitaitoisen henkilökunnan saatavuuteen ja regulaation myötä muuntuviin markkinoihin. Hallitus arvioi liiketoimintaan liittyviä riskejä vuosittain liiketoimintasuunnitelmien ja strategian laadinnan yhteydessä sekä valvoo yhtiön riskienhallintapolitiikan noudattamista.

Vahinkoriskejä vastaan on suojauduttu vakuutuksin.

Yhtiö julkaisee 30.10.2017 mennessä läpinäkyvyyskertomuksen, joka sisältää selvityksen yhtiön riskienhallinta- ja laadunvalvontajärjestelmästä.

Näkymät alkaneelle tilikaudelle

Yhtiön liiketoiminta on kasvanut tasaisesti kaikilla palvelualueilla ja positiivisen kehityksen uskotaan jatkuvan alkaneella tilikaudella. Suomen talouden pirstyminen ja yritysjärjestelyiden suuri määrä lisäävät kysyntää asiantuntijapalveluillemme. Samalla kuitenkin kohtaamme omissa toiminnassamme entistä suurempia regulaation ja lainsäädäntömuutosten aiheuttamia haasteita, jotka edellyttävät toimintatapojen ja henkilöstön jatkuvaa kehittämistä.

Nelivuotisen strategiakautemme toisena vuonna vahvistamme entisestään kompetenssejamme tarjota palveluita yritysjärjestelyprosessin kaikissa vaiheissa. Samalla lisäämme resurssejamme vastataksemme asiakkaittemme lisääntyneeseen digitalisaation ja teknologiakonsultoinnin tarpeeseen sekä riskienhallintapalveluihin erityisesti finanssialalla, mutta myös muilla toimialoilla.

Voittovarojen käyttö

Yhtiön voitonjakokelpoiset varat 30.6.2017 tilinpäätöksessä ovat 17 389 393,76 euroa, josta tilikauden voitto on 12 499 924,22 euroa.

Yhtiön taloudellisessa tilanteessa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia, eikä myöskään OYL 13:2:ään perustuva maksukykyisyysarvio vaikuta voitonjakokelpoisten varojen määrään.

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle voitonjakokelpoisten varojen käyttämistä seuraavasti:

Osinkona jaetaan 80 euroa/osake eli 36 700 x 80 euroa, yhteensä	2 936 000,00
Työpanososinkona jaetaan yhteensä	8 187 453,00
Voittovaroihin jätetään	6 265 940,76
Voitonjakokelpoiset varat yhteensä	17 389 393,76

Konsernituloslaskelma

	1.7.2016 – 30.6.2017	%	1.7.2015 – 30.6.2016	%
Liikevaihto	135 234 976,58	100,0	124 431 124,94	100,0
Liiketoiminnan muut tuotot	394 401,88	0,3	460 655,78	0,4
Materiaalit ja palvelut				
Ulkopuoliset palvelut	15 446 028,26	11,4	11 432 138,35	9,2
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	66 433 865,96	49,1	61 235 449,59	49,2
Henkilösivukulut	16 870 601,58	12,5	16 020 616,04	12,9
	83 304 467,54	61,6	77 256 065,63	62,1
Poistot ja arvonalentumiset	1 288 695,81	1,0	1 469 846,38	1,2
Konserniliikearvon poisto	0,00	0,0	208 489,87	
Liiketoiminnan muut kulut	23 470 370,00	17,4	22 329 725,14	17,9
Liikevoitto	12 119 816,85	9,0	12 195 515,35	9,8
Rahoitustuotot ja -kulut	69 359,55	0,1	48 554,72	0,0
Osuus osakkuusyrityksen voitosta	56 190,23	0,0	42 452,39	0,0
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	12 245 366,63	9,1	12 286 522,46	9,9
Tuloverot	-516 502,88	-0,4	-2 291 353,57	-1,8
Laskennalliset verot	-4 732,63	0,0	13 163,79	0,0
Tilikauden voitto	11 724 131,12	8,7	10 008 332,68	8,0

	30.6.2017	30.6.2016
Vastaavaa		
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet	1 351 353,83	1 655 224,34
Aineelliset hyödykkeet	2 215 971,95	2 558 167,04
Sijoitukset	302 589,43	270 381,20
	3 869 915,21	4 483 772,58
Vaihtuvat vastaavat		
Pitkäaikaiset saamiset	109 390,78	101 610,78
Lyhytaikaiset saamiset	45 961 262,79	44 516 165,73
Rahat ja pankkisaamiset	7 645 171,63	8 646 692,34
	53 715 825,20	53 264 468,85
	57 585 740,41	57 748 241,43
Vastattavaa		
Oma pääoma		
Osakepääoma	915 260,00	915 260,00
Ylikurssirahasto	2 270 353,71	2 270 353,71
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	4 012 686,00	5 378 226,00
Edellisten tilikausien voitto	2 289 765,70	3 630 669,02
Tilikauden voitto	11 724 131,12	10 008 332,68
	21 212 196,53	22 202 841,41
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen vieras pääoma	66 165,00	71 241,00
Lyhytaikainen vieras pääoma	36 307 378,88	35 474 159,02
	36 373 543,88	35 545 400,02
	57 585 740,41	57 748 241,43

Konsernin rahoituslaskelma (1000 euroa)

	1.7.2016 – 30.6.2017	1.7.2016 – 30.6.2017
Liiketoiminnan rahavirta		
Voitto ennen satunnaisia eriä	12 245	12 287
Oikaisut		
Pysyvien vastaavien myyntivoitot ja -tappiot (netto)	-176	-238
Suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset	1 288	1 678
Rahoitustuotot ja -kulut	-93	-49
Osuus osakkuusyrityksen tuloksesta	-32	-42
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	13 232	13 636
Käyttöpääoman muutos		
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys (-)/vähennys (+)	-1 205	-7 307
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (-)/vähennys (+)	2 423	-2 225
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	14 450	4 104
Maksetut korot ja maksut liiketoiminnan rahoituskuluista	-130	-137
Saadut osingot liiketoiminnasta	24	21
Saadut korot liiketoiminnasta	200	165
Maksetut välittömät verot	-2 359	-530
Liiketoiminnan rahavirta (A)	12 185	3 623
Investointien rahavirta		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-899	-696
Investoinnit sijoituksiin	0	0
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	432	799
Luovutustulot sijoituksista	0	1
Investointien rahavirta (B)	-467	104
Rahoituksen rahavirta		
Uusmerkintä	1 134	2 232
Omien osakkeiden hankkiminen	-1 952	-2 014
SVOP palautus	0	-5 610
Pitkäaikaisten lainojen lisäys (+)/vähennys (-)	-5	-28
Maksetut osingot	-11 897	-2 244
Rahoituksen rahavirta (C)	-12 720	-7 664
Rahavarojen muutos (A+B+C) lisäys (+)/vähennys (-)	-1 002	-3 937
Rahavarat tilikauden lopussa	7 645	8 647
Rahavarat tilikauden alussa	-8 647	-12 584
Rahavarojen muutos	-1 002	-3 937

Emoyhtiön tuloslaskelma

	1.7.2016 – 30.6.2017	%	1.7.2015 – 30.6.2016	%	Muutos-%
Liikevaihto	132 895 636,88	100,0	121 006 345,64	100,0	9,8
Liiketoiminnan muut tuotot	2 069 316,07	1,6	371 922,78	0,3	456,4
Materiaalit ja palvelut					
Ulkopuoliset palvelut	15 356 959,92	11,6	10 737 405,00	8,9	43,0
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	65 604 903,19	49,4	60 034 779,01	49,6	9,3
Henkilösivukulut	16 673 092,75	12,5	15 754 748,99	13,0	5,8
	82 277 995,94	61,9	75 789 528,00	62,6	8,6
Poistot ja arvonalentumiset	1 285 086,56	1,0	1 464 901,90	1,2	-12,3
Liiketoiminnan muut kulut	23 202 261,79	17,5	22 015 791,39	18,2	5,4
Liikevoitto	12 842 648,74	9,7	11 370 642,13	9,4	12,9
Rahoitustuotot ja -kulut	93 507,09	0,1	46 469,02	0,0	101,2
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	12 936 155,83	9,7	11 417 111,15	9,4	13,3
Tilinpäätössiirrot	-23 663,17	0,0	65 818,94	0,1	-136,0
Tuloverot	-412 568,44	0,3	-2 291 353,57	-1,9	-82,0
Tilikauden voitto	12 499 924,22	9,4	9 191 576,52	7,6	36,0

Emoyhtiön tase

	30.6.2017	%	30.6.2016	%
Vastaavaa				
Pysyvät vastaavat				
Aineettomat hyödykkeet	1 351 353,83		1 655 224,34	
Aineelliset hyödykkeet	2 215 971,95		2 554 447,26	
Sijoitukset	153 681,03		364 671,90	
	3 721 006,81	6,5	4 574 343,50	8,1
Vaihtuvat vastaavat				
Pitkäaikaiset saamiset	109 390,78		101 610,78	
Lyhytaikaiset saamiset	45 961 262,79		42 847 677,27	
Rahat ja pankkisaamiset	7 645 171,63		8 643 628,74	
	53 715 825,20	93,5	51 592 916,79	91,9
	57 436 832,01	100,0	56 167 260,29	100,0
Vastattavaa				
Oma pääoma				
Osakepääoma	915 260,00		915 260,00	
Ylikurssirahasto	2 270 353,71		2 270 353,71	
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	4 012 686,00		5 378 226,00	
Edellisten tilikausien voitto	876 783,54		3 034 443,02	
Tilikauden voitto	12 499 924,22		9 191 576,52	
	20 575 007,47	35,8	20 789 859,25	37,0
Tilinpäätössiirtojen kertymä	610 350,82	1,1	586 687,65	1,0
Vieras pääoma				
Pitkäaikainen vieras pääoma	66 165,00		71 241,00	
Lyhytaikainen vieras pääoma	36 185 308,72		34 719 472,39	
	36 251 473,72	63,1	34 790 713,39	61,9
	57 436 832,01	100,0	56 167 260,29	100,0

Emoyhtiön rahoituslaskelma (1000 euroa)

	1.7.2016 – 30.6.2017	1.7.2015 – 30.6.2016
Liiketoiminnan rahavirta		
Voitto ennen satunnaisia eriä	12 936	11 417
Oikaisut		
Pysyvien vastaavien myyntivoitot ja -tappiot (netto)	-176	-244
Suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset	1 285	1 465
Rahoitustuotot ja -kulut	-93	-46
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	13 952	12 592
Käyttöpääoman muutos		
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys (-)/vähennys (+)	-2 873	-6 440
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (-)/vähennys (+)	3 060	-1 842
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	14 139	4 310
Maksetut korot ja maksut liiketoiminnan rahoituskuluista	-129	-135
Saadut osingot liiketoiminnasta	24	21
Saadut korot liiketoiminnasta	199	161
Maksetut välittömät verot	-2 255	-530
Liiketoiminnan rahavirta (A)	11 978	3 827
Investointien rahavirta		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-899	-696
Investoinnit sijoituksiin	0	0
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	432	799
Luovutustulot sijoituksista	211	1
Investointien rahavirta (B)	-256	104
Rahoituksen rahavirta		
Uusmerkintä	1 134	2 232
Omien osakkeiden hankkiminen	-1 952	-2 014
SVOP palautus	0	-5 610
Pitkäaikaisten lainojen lisäys (+)/vähennys (-)	-5	-28
Maksetut osingot	-11 897	-2 244
Rahoituksen rahavirta (C)	-12 720	-7 664
Rahavarojen muutos (A+B+C) lisäys (+)/vähennys (-)	-998	-3 733
Rahavarat tilikauden lopussa	7 645	8 643
Rahavarat tilikauden alussa	-8 643	-12 376
Rahavarojen muutos	-998	-3 733

Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Liikevaihdon ja ulkopuolisten palveluiden esittämistapa

Liikevaihto esitetään Kirjanpitolautakunnan päätöksen 2007/1799 mukaisesti kirjaamalla globaalisti hallinnoitavien toimiesiintöiden alihankinnat liikevaihtoon eli liikevaihtoon sisältyvät ne alihankinnat, joista PwC Suomella on täysi taloudellinen vastuu. Liikevaihtoon eivät kuitenkaan sisälly ulkomaiset, paikallisen PwC-yhtiön tekemät lakisäätteiset tilintarkastukset. Vastaavat ulkomaisille PwC-toimistoille tilitetyt maksut em. alihankintatyöstä kirjataan ulkopuolisiin palveluihin.

Konserniliikevaihtoon sisältyvän ulkomaisten PwC-toimistojen suorittaman alihankintatyön määrä oli tilikaudella 15.273.278 euroa (ed. tilikausi 11.106.362 euroa).

Käyttöomaisuuden arvostus

Käyttöomaisuus on arvostettu välittömään hankintamenoon vähennettynä kertyneillä suunnitelman mukaisilla poistoilla.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaan tasapoistoina käyttöomaisuuden alkuperäisestä hankintamenoista. Poistotajat, jotka perustuvat arvioituihin taloudellisiin pitoaikoihin, ilmenevät tuloslaskelman liitetiedoista.

Leasing-maksut

Leasing-maksut on esitetty tuloslaskelmassa vuokratuloina lukuun ottamatta PC-laitteiden leasing-vuokria, jotka kirjataan liiketoiminnan muihin kuluihin sisältyviin IT-kuluihin.

Ulkomaanrahan määräiset saatavat ja velat

Ulkomaanrahan määräiset saatavat ja velat on arvostettu tilinpäätöspäivän noteerattuun keskikurssiin.

Eläkejärjestelyt

Henkilöstön lakisäätöinen eläketurva on vakuutettu Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisissa. Yhtiö on ottanut erilliset vapaaehtoiset ryhmäeläkevakuutukset kaikille partnereille. Eläkeikä on sopimuksen mukaan 60–63 vuotta.

Tilinpäätössiirrot

Tilinpäätössiirtoja ovat poistoero ja vapaaehtoiset varaukset, jotka taseessa esitetään tilinpäätössiirtojen kertymänä.

Laskennallinen verosaaminen ja verovelka

Laskennallinen verosaaminen ja verovelka on esitetty liitetiedoissa tuloverojen yhteydessä.

Konsernitilinpäätöksen laskentaperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus ja muutokset konsernirakenteessa

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki konserni- ja osakkuusyhtiöt.

PwC Strategy& (Finland) OY ja PwC Services Oy ovat sulautuneet 30.6.2017 emoyhtiönsä PricewaterhouseCoopers Oy:öön.

Keskinäinen osakkeenomistus

Konsernitilinpäätös on laadittu hankintamenomenetelmän mukaan.

Tytäryhtiöiden osakkeista maksettu oman pääoman ylittävä hinta on esitetty konserniliikearvona.

Sisäiset tapahtumat

Konsernitilinpäätöstä laadittaessa on eliminoitu konsernin sisäinen liikevaihto, sisäiset tuotot ja kulut sekä keskinäiset saamiset ja velat.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuuksia ei tilikaudella ollut.

Osakkuusyrittä

Osakkuusyhtiö on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä.

Konsernin omistusosuuden mukainen osuus osakkuusyhtiön tuloksesta ja omasta pääomasta on esitetty omalla rivillään.

Laskennallinen verovelka

Laskennallinen verovelka on syntynyt kirjatusta poistoerosta.

Verovelkaa ei ole kirjattu emoyhtiössä, mutta konsernitilinpäätöksessä poistoero on jaettu laskennalliseen verovelkaan ja omaan pääomaan.

Tilinpäätöksen 30.6.2017 liitetiedot

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	2017 Konserni	2016 Konserni	2017 Emoyhtiö	2016 Emoyhtiö
1. Liikevaihto liiketoiminta-alueittain				
Tilintarkastus- ja muut varmennuspalvelut	77 954 072,66	71 629 216,62	77 954 072,66	71 629 216,62
Veroneuvonta	27 163 362,64	27 205 363,31	27 163 362,64	27 205 363,31
Liikkeenjohdon konsultointi ja yritysjärjestelypalvelut	30 117 541,28	25 596 545,01	27 778 201,58	22 171 765,71
Yhteensä	135 234 976,58	124 431 124,94	132 895 636,88	121 006 345,64
2. Liiketoiminnan muut tuotot				
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	181 608,52	217 917,93	181 608,52	217 917,93
Sulautumisvoitto	0,00	0,00	1 773 848,55	0,00
Muut liiketoiminnan muut tuotot	212 793,36	242 737,85	113 859,00	154 004,85
Yhteensä	394 401,88	460 655,78	2 069 316,07	371 922,78
3. Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	66 433 865,96	61 235 449,59	65 604 903,19	60 034 779,01
Eläkekulut	13 446 749,20	12 182 912,78	13 273 402,69	11 950 051,70
Muut henkilösivukulut	3 423 852,38	3 837 703,26	3 399 690,06	3 804 697,29
Yhteensä	83 304 467,54	77 256 065,63	82 277 995,94	75 789 528,00

Henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot on esitetty jäljempänä kohdassa 18.

4. Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	1 288 695,81	1 469 846,38	1 285 086,56	1 464 901,90
Konserniliikearvon poisto	0,00	208 489,87	0,00	0,00
Yhteensä	1 288 695,81	1 678 336,25	1 285 086,56	1 464 901,90

Poistojen ja poistoeron muutosten tase-eräkohtainen erittely sisältyy taseen liitetietojen pysyvien vastaavien ja tilinpäätössiirtojen kertymän erittelykohtiin.

Suunnitelman mukaiset poistot perustuvat käyttöomaisuuden alkuperäiseen hankintamenuun ja arvioituun taloudelliseen pitoaikaan. Suunnitelman mukaiset poistoajat ovat:

	Vuosia	Vuosia
Autot lisävarusteineen	5	5
IT-laitteet ja koneet	2–3	2–3
Muut koneet ja kalusto	8	8
IT-ohjelmat	4	4
Vuokrahuoneistojen korjausmenot	5–7	5–7

Tilinpäätöksen 30.6.2017 liitetiedot

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	2017 Konserni	2016 Konserni	2017 Emoyhtiö	2016 Emoyhtiö
5. Rahoitustuotot ja -kulut				
Osinkotuotot pysyvien vastaavien sijoituksista				
Osakkuusyrityksiltä	0,00	0,00	23 940,00	20 560,00
Muilta	0,00	0,00	0,00	0,00
Osinkotuotot pysyvien vastaavien sijoituksista	0,00	0,00	23 940,00	20 560,00
Muut korko- ja rahoitustuotot	199 568,33	165 074,11	198 914,29	161 309,94
Korko- ja muut rahoituskulut	130 208,78	137 079,39	129 347,20	135 400,92
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	69 359,55	48 554,72	93 507,09	46 469,02
6. Tilinpäätössiirrot				
Poistoerojen lisäys (-)/vähennys (+)	0,00	0,00	-23 663,17	65 818,94
Yhteensä	0,00	0,00	-23 663,17	65 818,94
7. Tuloverot				
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta tilikaudelta (+/-)	524 863,18	2 288 676,53	420 928,74	2 288 676,53
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta ed. tilikausilta	-8 360,30	2 677,04	-8 360,30	2 677,04
Laskennallisen verovelan muutos (+/-)	4 732,63	-13 163,79	0,00	0,00
Verotettavan tulon mukaiset verot	521 235,51	2 278 189,78	412 568,44	2 291 353,57

Verotiedot eivät ole vertailukelpoisia, koska tilikaudelta 2016 maksettiin ensimmäistä kertaa työpanososinkoa.

Tilinpäätöksen 30.6.2017 liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot	2017 Konserni	2016 Konserni	2017 Emoyhtiö	2016 Emoyhtiö
8. Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet				
Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet				
Hankintameno 1.7.	2 019 591,19	1 799 256,10	2 019 591,19	1 799 256,10
Lisäykset 1.7.–30.6.	295 920,50	220 335,09	295 920,50	220 335,09
Hankintameno 30.6.	2 315 511,69	2 019 591,19	2 315 511,69	2 019 591,19
Kertyneet poistot 1.7.	1 287 178,30	1 061 057,07	1 287 178,30	1 061 057,07
Tilikauden poisto	300 315,17	226 121,23	300 315,17	226 121,23
Kertyneet poistot 30.6.	1 587 493,47	1 287 178,30	1 587 493,47	1 287 178,30
Kirjanpitoarvo 30.6.	728 018,22	732 412,89	728 018,22	732 412,89
Konserniliikearvo				
Hankintameno 1.7.	0,00	208 489,87	0,00	0,00
Lisäykset 1.7. – 30.6.	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset 1.7. – 30.6.	0,00	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 30.6.	0,00	208 489,87	0,00	0,00
Kertyneet poistot 1.7.	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden poisto	0,00	208 489,87	0,00	0,00
Kertyneet poistot 30.6.	0,00	208 489,87	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 30.6.	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut pitkävaikutteiset menot				
Hankintameno 1.7.	2 052 269,24	2 052 269,24	2 052 269,24	2 052 269,24
Lisäykset 1.7.–30.6.	0,00	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 30.6.	2 052 269,24	2 052 269,24	2 052 269,24	2 052 269,24
Kertyneet poistot 1.7.	1 129 457,79	829 981,71	1 129 457,79	829 981,71
Tilikauden poisto	299 475,84	299 476,08	299 475,84	299 476,08
Kertyneet poistot 30.6.	1 428 933,63	1 129 457,79	1 428 933,63	1 129 457,79
Kirjanpitoarvo 30.6.	623 335,61	922 811,45	623 335,61	922 811,45
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	1 351 353,83	1 655 224,34	1 351 353,83	1 655 224,34
Aineelliset hyödykkeet				
Koneet ja kalusto				
Hankintameno 1.7.	7 881 754,18	9 138 932,13	7 800 672,21	9 019 186,91
Lisäykset 1.7.–30.6.	603 026,07	476 013,21	603 026,07	476 013,21
Vähennykset 1.7.–30.6.	-1 589 903,76	-1 733 191,16	-1 589 793,23	-1 694 527,91
Hankintameno 30.6.	6 894 876,49	7 881 754,18	6 813 905,05	7 800 672,21
Kertyneet poistot 1.7.	5 323 587,14	5 552 293,33	5 246 224,95	5 447 073,27
Vähennysten kertyneet poistot	-1 333 587,40	-1 172 955,26	-1 333 587,40	-1 140 152,91
Tilikauden poistot	688 904,80	944 249,07	685 295,55	939 304,59
Kertyneet poistot 30.6.	4 678 904,54	5 323 587,14	4 597 933,10	5 246 224,95
Kirjanpitoarvo 30.6.	2 215 971,95	2 558 167,04	2 215 971,95	2 554 447,26
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	2 215 971,95	2 558 167,04	2 215 971,95	2 554 447,26

Hankintamennon vähennyksiin ja vähennysten kertyneisiin poistoihin sisältyvät tilikauden alkuun mennessä poistetut pitkävaikutteiset menot.

Tilinpäätöksen 30.6.2017 liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot	2017 Konserni	2016 Konserni	2017 Emoyhtiö	2016 Emoyhtiö
9. Sijoitukset				
Osakkeet tytäryhtiöissä				
Hankintameno 1.7.	0,00	0,00	210 990,87	210 990,87
Lisäykset 1.7.–30.6.	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset 1.7.–30.6.	0,00	0,00	-210 990,87	0,00
Hankintameno 30.6.	0,00	0,00	0,00	210 990,87
Kirjanpitoarvo 30.6.	0,00	0,00	0,00	210 990,87
Osuudet tytäryhtiöissä yhteensä	0,00	0,00	0,00	210 990,87
Osakkeet osakkuusyhtiöissä				
Hankintameno 1.7.	119 576,08	78 570,21	2 875,91	4 322,43
Lisäykset 1.7.–30.6.	56 190,23	42 452,39	0,00	0,00
Vähennykset (ed.vuosien osingonjako) 1.7.–30.6.	-23 982,00	-1 446,52	0,00	-1 446,52
Siirrot erien välillä 1.7.–30.6.	0,00	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 30.6.	151 784,31	119 576,08	2 875,91	2 875,91
Kirjanpitoarvo 30.6.	151 784,31	119 576,08	2 875,91	2 875,91
Osuudet osakkuusyhtiöissä yhteensä	151 784,31	119 576,08	2 875,91	2 875,91
Muut osakkeet ja osuudet				
Hankintameno 1.7.	150 805,12	150 805,12	150 805,12	150 805,12
Vähennykset 1.7.–30.6.	0,00	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 30.6.	150 805,12	150 805,12	150 805,12	150 805,12
Kirjanpitoarvo 30.6.	150 805,12	150 805,12	150 805,12	150 805,12
Sijoitukset yhteensä	302 589,43	270 381,20	153 681,03	364 671,90
10. Omistukset muissa yrityksissä				
Konserniyritykset	Kotipaikka	Omistus-%		
PwC Services Oy	Helsinki	100,00		
PwC Strategy& (Finland) OY	Helsinki	100,00		
Osakkuusyritys				
PwC Julkistarkastus Oy	Helsinki	30,00		
11. Pitkäaikaiset saamiset				
Vuokravakuudet	109 390,78	101 610,78	109 390,78	101 610,78
Yhteensä	109 390,78	101 610,78	109 390,78	101 610,78
12. Lyhytaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset	31 600 157,26	31 474 423,00	31 600 157,26	30 321 834,02
Saamiset lähipiiriyhtiöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtosaamiset	0,00	0,00	0,00	173 828,08
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	173 828,08
Saamiset osakkuusyhtiöiltä				
Siirtosaamiset	17 609,70	38 781,52	17 609,70	38 781,52
Yhteensä	17 609,70	38 781,52	17 609,70	38 781,52
Muut saamiset	33 420,99	43 638,70	33 420,99	42 639,30
Siirtosaamiset	14 310 074,84	12 959 322,51	14 310 074,84	12 270 594,35
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	45 961 262,79	44 516 165,73	45 961 262,79	42 847 677,27
Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät				
Henkilöstökulut	10 138 892,37	9 692 271,57	10 045 597,37	9 610 495,75
Muut	4 171 182,47	3 602 705,52	4 264 477,47	2 995 753,18
Siirtosaamiset yhteensä	14 310 074,84	13 294 977,09	14 310 074,84	12 606 248,93

Tilinpäätöksen 30.6.2017 liitetiedot

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	2017 Konserni	2016 Konserni	2017 Emoyhtiö	2016 Emoyhtiö
13. Oma pääoma				
Osakepääoma 1.7.	915 260,00	915 260,00	915 260,00	915 260,00
Osakepääoma 30.6.	915 260,00	915 260,00	915 260,00	915 260,00
Ylikurssirahasto 1.7.	2 270 353,71	2 270 353,71	2 270 353,71	2 270 353,71
Ylikurssirahasto 30.6.	2 270 353,71	2 270 353,71	2 270 353,71	2 270 353,71
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.7.	5 378 226,00	8 756 226,00	5 378 226,00	8 756 226,00
Siirto SVOP:ista/SVOP palautus	-2 500 000,00	-5 610 000,00	-2 500 000,00	-5 610 000,00
Uusmerkintä	1 134 460,00	2 232 000,00	1 134 460,00	2 232 000,00
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 30.6.	4 012 686,00	5 378 226,00	4 012 686,00	5 378 226,00
Edellisten tilikausien voitto 1.7.	13 639 001,70	7 951 126,72	12 226 019,54	7 292 155,02
Maksettu osinkoja	-11 896 992,00	-2 244 000,00	-11 896 992,00	-2 244 000,00
Omien osakkeiden hankinta	-1 952 244,00	-2 013 712,00	-1 952 244,00	-2 013 712,00
Siirto SVOP:ista	2 500 000,00	0,00	2 500 000,00	0,00
muutos johtuen osakkuusyhtiön omien osakkeiden hankinnasta	0,00	-62 745,70	0,00	0,00
Edellisten tilikausien voitto 30.6.	2 289 765,70	3 630 669,02	876 783,54	3 034 443,02
Tilikauden voitto	11 724 131,12	10 008 332,68	12 499 924,22	9 191 576,52
	14 013 896,82	13 639 001,70	13 376 707,76	12 226 019,54
Oma pääoma yhteensä	21 212 196,53	22 202 841,41	20 575 007,47	20 789 859,25
Jakokelpoiset varat			17 389 393,76	17 604 245,54
14. Tilinpäätössiirtojen kertymä				
Poistoero				
Aineettomat oikeudet	0,00	0,00	89 734,59	87 530,10
Koneet ja kalustot	0,00	0,00	520 616,23	499 157,55
Yhteensä	0,00	0,00	610 350,82	586 687,65
15. Pitkäaikainen vieras pääoma				
Muut pitkäaikaiset velat, eläkevastuuvelka	66 165,00	71 241,00	66 165,00	71 241,00
Yhteensä	66 165,00	71 241,00	66 165,00	71 241,00
16. Lyhytaikainen vieras pääoma				
Ostovelat	5 403 226,73	4 913 070,59	5 403 226,73	4 863 287,66
Muut lyhytaikaiset velat	10 838 837,37	10 452 191,03	10 838 837,37	10 191 967,16
Velat lähipiiriyhtiöille				
Ostovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtovelat	0,00	0,00	0,00	375 155,80
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	375 155,80
Velat osakkuusyrittäyksille				
Siirtovelat	0,00	12 289,64	0,00	12 289,64
Yhteensä	0,00	12 289,64	0,00	12 289,64
Laskennallinen verovelka	122 070,16	117 337,53	0,00	0,00
Siirtovelat	19 943 244,62	19 979 270,33	19 943 244,62	19 276 772,13
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	36 307 378,88	35 474 159,12	36 185 308,72	34 719 472,39
Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät				
Henkilöstökulut	18 825 923,35	17 665 158,37	18 447 428,81	17 168 073,44
Muut	1 579 839,92	2 326 401,60	1 495 815,81	2 120 988,33
Siirtovelat yhteensä	20 405 763,27	19 991 559,97	19 943 244,62	19 289 061,77

Tilinpäätöksen 30.6.2017 liitetiedot

Tilintarkastajan palkkiot	2017 Konserni	2016 Konserni	2017 Emoyhtiö	2016 Emoyhtiö
17.				
Tilintarkastus	30 925,00	35 035,00	27 395,00	27 340,00
Todistukset ja lausunnot	610,00	0,00	610,00	0,00
Tilintarkastajan palkkiot yhteensä	31 535,00	35 035,00	28 005,00	27 340,00
Liitetiedot henkilöstöstä ja toimielinten jäsenistä	2017 Konserni	2016 Konserni	2017 Emoyhtiö	2016 Emoyhtiö
18 a. Henkilöstön lukumäärä keskimäärin	990	916	980	906
18 b. Henkilöstön lukumäärä liiketoiminta-alueittain tilikauden lopussa				
Tilintarkastus- ja muut varmennuspalvelut	565	523	606	523
Veroneuvonta	186	180	145	180
Liikkeenjohdon konsultointi ja yritysjärjestelypalvelut	158	152	148	144
Hallinto ja tukitoiminnot	85	78	85	78
Yhteensä	994	933	984	925
18 c. Hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan ennakonpidätyksen alaiset palkat olivat seuraavat:	3 738 758,90	2 357 763,08	3 738 758,90	2 357 763,08
Vakuudet ja vastuusitoumukset	2017 Konserni	2016 Konserni	2017 Emoyhtiö	2016 Emoyhtiö
19. Vastuusitoumukset				
Annetut pantit ja vastuusitoumukset				
Muut annetut vakuudet:				
Pantit vuokranmaksun vakuutena	109 390,78	101 610,78	109 390,78	101 610,78
Muut annetut vakuudet vapaana	570 000,00	570 000,00	570 000,00	570 000,00
Yhteensä	679 390,78	671 610,78	679 390,78	671 610,78
Muut vastuut				
Leasingvastuut:				
Seuraavana vuonna maksettavat	1 241 129,48	851 537,36	1 241 129,48	851 537,36
Yli vuoden kuluttua maksettavat	1 382 971,03	824 959,57	1 382 971,03	824 959,57
Yhteensä	2 624 100,51	1 676 496,93	2 624 100,51	1 676 496,93
Pitkäaikaisista, irtisanomattomissa olevista vuokrasopimuksista johtuvat vuokravastuut	Sopimuskaudet v. 2018–2026 39 616 769,72	Seuraava tilikausi 4 848 457,34		
Hallussa olevat asiakasvarat	19 965,16	12 555,30	19 965,16	12 555,30

Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitus

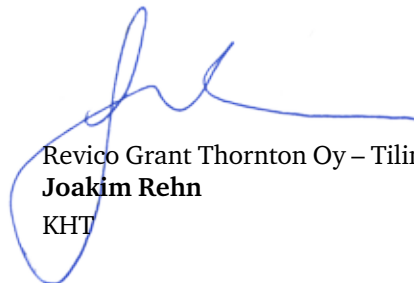
Helsingissä 27. päivänä syyskuuta 2017

 Pekka Loikkanen hallituksen puheenjohtaja	 Ylva Eriksson
 Martti Virolainen	 Markku Katajisto
 Jaakko Kilpeläinen	
 Timo Takalo	 Mikko Nieminen toimitusjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä 27. päivänä syyskuuta 2017

Reviso Grant Thornton Oy – Tilintarkastusyhteisö
Joakim Rehn
KHT

Luettelo kirjanpitokirjoista

Tasekirja	sidottuna kirjana
Pääkirja	konekielinen arkisto
Päiväkirja	konekielinen arkisto
Tuloslaskelma ja tase	konekielinen arkisto

Luettelo tositteiden lajeista ja säilytystavoista

Pankkitositteet	konekielinen arkisto
Muistiotositteet	paperitositteina
Ostoreskontra	konekielinen arkisto
Myyntireskontra	konekielinen arkisto

Tilintarkastuskertomus

PricewaterhouseCoopers Oy:n yhtiökokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet PricewaterhouseCoopers Oy:n (y-tunnus 0486406-8) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.7.2016.–30.6.2017. Tilinpäätös sisältää sekä konsernin että emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa. Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme. Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sel-

laisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuvissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntonne. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheelli-

syyden riskit, suunnitteleme ja suoritamme näihin riskeihin vastavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.

- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aiheutta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat

tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.

- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esittävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistä, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaa tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimintoja ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- Hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitilinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnittelusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Muut raportointivelvoitteet

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomukseen sisältyvän informaation. Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea toimintakertomukseen sisältyvä informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko toimintakertomukseen sisältyvä informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa

hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme suorittamamme työn perusteella johtopäätöksen, että toimintakertomukseen sisältyvässä informaatiossa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Helsingissä 27. syyskuuta 2017

Revico Grant Thornton Oy
Tilintarkastusyhteisö
Joakim Rehn
KHT

www.pwc.fi

PricewaterhouseCoopers Oy, PL 1015 (Itämerentori 2), 00101 Helsinki. Puhelin 020 787 7000.

PwC auttaa yrityksiä kasvamaan, toimimaan tehokkaasti ja raportoimaan luotettavasti. Apunasi on Suomessa yli 1 000 asiantuntijaa ympäri maan. Palveluitamme ovat liikkeenjohdon konsultointi, yritysjärjestelypalvelut, veroneuvonta, lakipalvelut, riskienhallintapalvelut sekä tilintarkastus- ja muut varmennuspalvelut. Tavoitteenamme on luoda kestävää kasvua. Ota yhteyttä tai lue lisää: www.pwc.fi.

PwC toimii 158 maassa yli 236 000 asiantuntijan voimin. Nimi PwC viittaa PwC-ketjuun ja/tai yhteen tai useampaan sen jäsenyritykseen, joista jokainen on oma itsenäinen yhtiö. Lisää tietoa: www.pwc.com/structure.

© 2017 PricewaterhouseCoopers. Kaikki oikeudet pidätetään.

PwC Suomi:

